

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 425/2024-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára a sudcov Petra Straku a Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov 1. [REDACTED] ml., [REDACTED], a 2. [REDACTED] st., [REDACTED], [REDACTED], zastúpených JUDr. E. Mišíková & JUDr. Ing. R. Cádra, s.r.o., Partizánska 2, Bratislava, proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave č. k. 6Tos/115/2024-1020 zo 6. júla 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav veci

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 26. júla 2024 domáhajú vyslovenia porušenia základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením krajského súdu č. k. 6Tos/115/2024-1020 zo 6. júla 2024. Sťažovatelia navrhujú napadnuté uznesenie krajského súdu zrušiť a prikázať krajskému súdu sťažovateľov bezodkladne prepustiť z väzby na slobodu.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že uznesením Okresného riaditeľstva Policajného zboru Dunajská Streda ČVS: ORP-267/2-VYS-DS-2023 z 18. mája 2023 bolo sťažovateľom podľa § 206 ods. 1 Trestného poriadku vznesené obvinenie pre zločin vydierania podľa § 189 ods. 1 a 2 písm. b) a e) Trestného zákona s poukazom na § 139 písm. i) Trestného zákona spolupáchatelstvom podľa § 20 Trestného zákona na skutkovom základe uvedenom v tomto uznesení. Uznesením Okresného súdu Dunajská Streda sp. zn. 25Tp/23/2023 z 21. mája 2023 v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 6Tpo/37/2023 z 9. augusta 2023 boli sťažovatelia vzatí do väzby z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. b) a c) Trestného poriadku. Príkazom prokurátora č. k. 1 Pv 244/23/2201-54 z 12. októbra 2023 bol u sťažovateľov vypustený dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku. Prokurátor Okresnej prokuratúry Dunajská Streda podal 15. novembra 2023

na sťažovateľov obžalobu pre zločin vydierania podľa § 189 ods. 1 a 2 písm. b) a e) Trestného zákona s poukazom na § 139 písm. i) Trestného zákona spolupáchateľstvom podľa § 20 Trestného zákona na skutkovom základe uvedenom v tejto obžalobe.

3. Sťažovatelia žiadosťou doručenou okresnému súdu 27. mája 2024 požiadali okresný súd o prepustenie z väzby na slobodu, o ktorej okresný súd uznesením sp. zn. 25T/74/2023 z 5. júna 2024 rozhodol tak, že podľa § 80 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku prijal písomné sľuby sťažovateľov a podľa § 79 ods. 3 Trestného poriadku, § 80 ods. 1 písm. b), c) Trestného poriadku za existencie väzobného dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku sťažovateľov prepustil z väzby na slobodu za jej súčasného nahradenia písomnými sľubmi sťažovateľov a dohľadom probačného a mediačného úradníka, podľa § 80 ods. 2 a § 82 ods. 1 Trestného poriadku sťažovateľom uložil viaceré obmedzenia a povinnosti a podľa § 82 ods. 4 Trestného poriadku nariadil kontrolu sťažovateľov technickými prostriedkami. Proti tomuto uzneseniu okresného súdu podal prokurátor sťažnosť, o ktorej krajský súd napadnutým uznesením rozhodol tak, že podľa § 194 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku predmetné prvostupňové uznesenie okresného súdu v celom rozsahu zrušil, podľa § 79 ods. 3 Trestného poriadku žiadosť sťažovateľov o prepustenie z väzby na slobodu zamietol, podľa § 80 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku písomné sľuby sťažovateľov neprijal a zároveň podľa § 80 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku väzbu sťažovateľov dohľadom probačného a mediačného úradníka nenahradil.

4. Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti v podstatnom namietajú, že krajský súd nedostatočne odôvodnil existenciu dôvodného podozrenia, že sťažovatelia spáchali skutok, pre ktorý na nich bola podaná obžaloba. Sťažovatelia taktiež namietajú, že dôvod tzv. preventívnej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku nie je v ich prípade daný. Podľa názoru sťažovateľov nie je dostatočne odôvodnený ani záver krajského súdu o nemožnosti nahradenia ich väzby.

II.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Ústavný súd ústavnú sťažnosť predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“). Ústavný súd na predbežnom prerokovaní preskúmal, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde) a osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

6. V rámci predbežného prerokovania s prihliadnutím na sťažovateľmi formulované argumenty ústavný súd dospel k záveru, že ústavnú sťažnosť je potrebné odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

II.1. K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, resp. práv podľa čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru:

7. Z § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade

s konštantnou judikatúrou ústavného súdu možno o zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti hovoriť, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť preto možno považovať takú, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie.

8. Z konštantnej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že na konanie o väzbe je aplikovateľný čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, v ktorých sú implicitne obsiahnuté hmotné a tiež procesné atribúty základného práva na osobnú slobodu vrátane práva na jej súdnu ochranu v prípadoch pozbavenia osobnej slobody väzbou. Ústavný súd vo svojej judikatúre k čl. 17 ods. 2 ústavy uviedol, že vo vzťahu k väzbe obsahuje také práva, akými sú napríklad právo byť vo väzbe len zo zákonného dôvodu a na základe rozhodnutia sudcu alebo súdu; právo podať návrh na konanie, v ktorom by príslušný súd neodkladne alebo urýchlene rozhodol o zákonnosti väzby a nariadil prepustenie, ak je táto nezákonná; právo nebyť vo väzbe dlhšie ako po dobu nevyhnutnú, resp. primeranú dobu alebo byť prepustený počas konania, pričom prepustenie môže byť podmienené zárukou. Z čl. 17 ods. 2 ústavy vyplýva neodmysliteľná súvislosť medzi väzobným dôvodom uvedeným v zákone a rozhodnutím sudcu alebo súdu, a to nielen pri rozhodnutiach o vzatí do väzby, ale aj počas ďalšieho trvania väzby. Inými slovami, v zmysle judikatúry ústavného súdu bez rozhodnutia všeobecného súdu nemožno považovať väzbu za zákonnú. Zákonnosť väzby je zároveň determinovaná aj skutkovými okolnosťami, ktoré by svojou podstatou mali dať *ratio decidendi* na uplatnenie vhodného zákonného ustanovenia. S touto konštatáciou úzko súvisí aj obsah základného práva podľa čl. 17 ods. 5 ústavy, z ktorého vyplýva oprávnenie konkrétnej osoby na preskúmanie okolností svedčiacich za väzbu a proti nej, ale zároveň aj povinnosť súdu rozhodnúť na základe konkrétnych skutočností, a nie na základe abstraktnej úvahy.

9. Každé pozbavenie slobody musí byť „zákonné“, t. j. musí byť vykonané „v súlade s konaním ustanoveným zákonom“, a okrem toho každé opatrenie, ktorým je jednotlivец pozbavený slobody, musí byť zlučiteľné s účelom čl. 17 ústavy, ktorým je ochrana jednotlivca proti svojvôli (I. ÚS 165/02, II. ÚS 55/98, I. ÚS 177/03, III. ÚS 7/00, I. ÚS 115/07, I. ÚS 187/07). Otázka, či je väzba zákonná, má byť vyriešená nielen s poukazom na vnútroštátny zákon, ale aj na znenie dohovoru (III. ÚS 79/02, III. ÚS 77/05), s ktorým musí byť v súlade. Príslušná zákonná úprava obsiahnutá predovšetkým v Trestnom poriadku je integrálnou súčasťou ústavného rámca zaručenej osobnej slobody (II. ÚS 55/98). Pri posudzovaní otázky rešpektovania alebo porušenia zákona musí ústavný súd brať do úvahy zákonnú úpravu a jej aplikáciu príslušným orgánom, pričom v prípade zistenia závažného porušenia zákonnosti ide aj o porušenie ústavnosti (III. ÚS 48/00, II. ÚS 466/2013).

10. Dohovor v čl. 5 priamo odkazuje na vnútroštátne právo, a preto rešpektovanie tohto práva je integrálnou súčasťou záväzkov zmluvných štátov (Lukanov v. Bulharsko z 20. 3. 1997, bod 43). Článok 5 ods. 4 dohovoru poskytuje osobe, ktorá bola pozbavená slobody, právo aktívne žiadať o súdnu kontrolu pozbavenia slobody (Mooren proti Nemecku [GC], bod 106). Prieskumné súdne konanie musí byť v súlade s hmotnoprávnymi a procesnými vnútroštátnymi právnymi predpismi

a tiež aj s účelom čl. 5, ktorým je ochrana jedinca proti svojvôli (Koendjibiharie v. Holandsko, rozsudok z 25. 10. 1990, bod 27).

11. Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že pri rozhodovaní o väzbe musia byť súčasne splnené formálne predpoklady väzby, t. j. musí existovať uznesenie o začatí trestného stíhania a uznesenie o vznesení obvinenia, a materiálne predpoklady väzby, t. j. musia existovať skutočnosti osvedčujúce kvalifikované podozrenie, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie, bol spáchaný, má znaky trestného činu a že sa obvinený trestného činu dopustil. Zároveň musí existovať (trvať) niektorý z väzobných dôvodov uvedených v § 71 Trestného poriadku (III. ÚS 417/2011).

12. Právomoc ústavného súdu vo vzťahu k rozhodovaniu všeobecných súdov vo väzobných veciach je daná len na preskúmanie dôvodu a spôsobu obmedzenia osobnej slobody, t. j. či proti osobe, ktorá sa berie do väzby, bolo vznesené obvinenie, rozhodnutie o väzbe sa odôvodnilo aj skutkovými okolnosťami, o väzbe rozhodoval príslušný súd, obvinený bol vzatý do väzby pre konkrétne skutočnosti, resp. že osoba bola vzatá a držaná vo väzbe len na čas dovolený zákonom, resp. konkrétnym rozhodnutím väzobného súdu o predĺžení väzby. Teda úlohou ústavného súdu je sledovať, či všeobecné súdy v namietaných rozhodnutiach správne aplikujú právo, či dané rozhodnutia sú odôvodnené a či nenesú znaky arbitrárnosti vyúsťujúce do porušenia niektorého zo základných práv a slobôd (III. ÚS 271/07, II. ÚS 464/2011). Do obsahu právomoci ústavného súdu však nepatrí preskúmať postup, ako aj správnosť skutkových a právnych záverov všeobecných súdov, ktoré ich viedli k záveru o existencii zákonného dôvodu na vzatie do väzby. Tento postup skúma súd v riadnom inštančnom postupe, ktorý je funkčne usposobený na preskúmanie obsahu trestného spisu, súvisiacich listín, podaní obvineného a prípadne aj ďalších dôkazov osvedčujúcich použitie takéhoto zabezpečovacieho prostriedku, akým je väzba v trestnom konaní (II. ÚS 76/02). Teda ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) nekoná ako súd tretej alebo štvrtej inštancie, ale jeho úlohou je preskúmať zlučiteľnosť opatrenia, ktorým je jednotlivец pozbavený slobody, s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 165/02, IV. ÚS 237/2021).

13. Pri posúdení napadnutého uznesenia teda úlohou ústavného súdu nebolo preskúmať správnosť skutkových a právnych záverov, o ktoré krajský súd oprel svoje rozhodnutie, resp. odpovedať na otázku, či malo/nemalo byť žiadosti sťažovateľov o prepustenie z väzby na slobodu vyhovené. Úloha ústavného súdu sa v danom prípade obmedzila na posúdenie otázky, či je odôvodnenie napadnutého uznesenia ústavnoprávne akceptovateľné.

14. Krajský súd v odôvodnení napadnutého uznesenia v podstatnom konštatoval, že po preskúmaní obsahu spisového materiálu zistil, že po podaní žiadosti sťažovateľov o prepustenie z väzby na slobodu postupoval okresný súd podľa príslušných ustanovení Trestného poriadku a dospel k správnym skutkovým a právnym záverom, keď videl u oboch sťažovateľov dôvody tzv. preventívnej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku aj v terajšom štádiu trestného konania. Avšak podľa názoru krajského súdu okresný súd pochybil a nepostupoval v danej veci v súlade so zákonom a správne, keď rozhodol o nahradení väzby sťažovateľov podľa § 80 ods. 1 písm. b) a c) Trestného poriadku.

15. Vo vzťahu k námietke sťažovateľov týkajúcej sa existencie dôvodného podozrenia zo spáchania skutku, pre ktorý bola na nich podaná obžaloba, krajský súd konštatoval, že okresný súd správne

dospel k záveru, že doteraz zistené skutočnosti i naďalej nasvedčujú tomu, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie a zároveň sťažovateľom vznesené obvinenie a následne i podaná obžaloba, sa stal, má znaky stíhaného zločinu vydierania podľa § 189 ods. 1 a 2 písm. b) a e) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. i) Trestného zákona spolupáchatelstvom podľa § 20 Trestného zákona a zároveň z týchto skutočností i naďalej vyplýva existencia dôvodného podozrenia, že tento skutok spáchali sťažovatelia. Krajský súd v tejto súvislosti v napadnutom uznesení poukázal na výpoveď poškodenej [REDAKOVANÉ], ktorá vypovedala, že sťažovatelia sa jej mali každodenne vyhrážať a spočiatku ju kontaktovať každý deň, chceli od nej, aby povedala veci, ktoré neboli pravdivé, aby podala trestné oznámenie na viacerých miestach, čo aj spravila zo strachu. Požiadavkám sťažovateľov vyhovelá zo strachu a psychického nátlaku. Vo vzťahu k snahe sťažovateľov spochybníť túto svedkyňu krajský súd poukázal na závery znaleckého posudku psychológa PhDr. Mathého, v zmysle ktorých poškodená nemá sklon k fabuláciám a konfabuláciám, resp. zveličovaniu alebo bagatelizovaniu prežitých udalostí, pričom špecifická, ako aj všeobecná vierohodnosť poškodenej je zachovaná a súčasne je evidentné, že poškodená prežíva určité strachy, ktoré sa najpravdepodobnejšie viažu na osoby, ktoré sa jej mali vyhrážať a pod ich kontrolou ju viesť k nepravdivým výpovediam. Poškodená pritom na hlavnom pojednávaní konanom 24. apríla 2024 zotrvala stále na skutočnosti, že išlo o psychický nátlak a strach a že sa jej sťažovatelia každodenne vyhrážali. Krajský súd tiež uviedol, že v rámci hlavného pojednávania boli navyše prečítané aj výpovede poškodenej z prípravného konania, v rámci ktorých potvrdila, že išlo o slovné vyhrážky. Vo vzťahu k existencii dôvodného podozrenia krajský súd v napadnutom uznesení taktiež poukázal na výpovede svedkov [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] (bližšie pozri príslušnú časť odôvodnenia prvostupňového uznesenia okresného súdu, pozn.).

16. Pokiaľ ide o opodstatnenosť trvania dôvodu tzv. preventívnej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku u sťažovateľov, krajský súd v napadnutom uznesení uviedol, že výrok prvostupňového uznesenia okresného súdu konštatujúci u oboch sťažovateľov existenciu dôvodov tzv. preventívnej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku považuje za vecne správny a zákonný. Podľa názoru krajského súdu u oboch sťažovateľov obava z možného pokračovania v trestnej činnosti v prípade ich prepustenia na slobodu nie je nijakým spôsobom hypotetická alebo iluzórna, ale, naopak, je reálna a opiera sa o okolnosti prípadu a osobné pomery sťažovateľov, pričom v tejto časti krajský súd poukázal na príslušnú časť odôvodnenia prvostupňového uznesenia okresného súdu. Okresný súd v prvostupňovom uznesení v tejto súvislosti v podstatnom uviedol, že dôvody tzv. preventívnej väzby zostali nezmenené, pričom obava, že sťažovatelia budú pokračovať v páchaní trestnej činnosti, má svoj základ najmä v samotnom charaktere a povahe trestnej činnosti, ako aj v konkrétnych okolnostiach týkajúcich sa osobnosti sťažovateľov a ich doterajšieho života – kriminálnej a priestupkovej minulosti, ktoré vyvolávajú dôvodnú obavu z toho, že sťažovatelia by po prepustení z väzby na slobodu pokračovali v trestnej činnosti. Podľa názoru okresného súdu u sťažovateľa 2 sa obava z možného pokračovania v trestnej činnosti v prípade prepustenia na slobodu opiera o skutočnosť, že z jeho strany nemalo ísť o ojedinelý útok na záujem chránený Trestným zákonom, ktorý by bol len výnimočným vybočením z medzí inak jeho riadne vedeného života (tzv. excesom), ale naopak, sťažovateľ 2 je recidivistom, ktorý bol v minulosti šesťkrát súdne trestaný, pričom bol už aj vo výkone trestu odňatia slobody za zločin útoku na verejného činiteľa podľa § 323 ods. 2 Trestného zákona, za ktorý mu bol uložený trest odňatia slobody vo výmere

siedmich rokov. Podľa názoru okresného súdu tak možno predpokladať, že ak sťažovateľa 2 nemali odradiť od údajného spáchania ďalšej trestnej činnosti ani viaceré predchádzajúce odsúdenia, ani v minulosti vykonaný nepodmienečný trest odňatia slobody, niet dôvodu sa domnievať, že by práve aktuálne prebiehajúce trestné stíhanie taký účinok voči nemu malo mať, čo v kontexte okolností tohto prípadu, ale aj charakteru a závažnosti stíhanej trestnej činnosti indikuje dôvodnú obavu, že by v prípade prepustenia z väzby na slobodu mohol v trestnej činnosti pokračovať. Okresný súd zároveň dospel k záveru, že obava z možného pokračovania v trestnej činnosti v prípade prepustenia na slobodu je prítomná aj u sťažovateľa 1, a to najmä s prihliadnutím na okolnosti tohto prípadu, charakter a závažnosť stíhanej trestnej činnosti, ako i jeho osobné pomery. V tejto súvislosti okresný súd poukázal na to, že sťažovateľ 1 už bol v minulosti právoplatne odsúdený súdom v Maďarsku za majetkovú trestnú činnosť na peňažný trest a zároveň v centrálnej evidencii priestupkov a správnych deliktov má evidovaných za ostatných päť rokov viac ako tridsať priestupkov, väčšinou v doprave, ale aj proti majetku a za porušenie zákazu vychádzania. Podľa názoru okresného súdu je vzhľadom na uvedené aj u sťažovateľa 1 daná obava z možného protiprávneho konania v rámci dôvodu preventívnej väzby. Okresný súd zároveň zdôraznil, že správanie sťažovateľov do budúcnosti možno iba odhadovať, pretože súd nemôže s istotou vedieť, čo sa v budúcnosti stane, teda ani to, či sťažovatelia sa opätovne dopustia páchania trestnej činnosti, avšak vzhľadom na predchádzajúci spôsob ich života nie je dôvod spoliehať sa na to, že by si sťažovatelia uvedomili následky svojho konania a nepokračovali na slobode v páchaní obdobnej trestnej činnosti.

17. Pokiaľ ide o otázku nahradenia väzby sťažovateľov, krajský súd v napadnutom uznesení v podstatnom uviedol, že sa nestotožnil so záverom okresného súdu, že účel väzby môže byť v prípade sťažovateľov dosiahnutý dohľadom probačného a mediačného úradníka a uložením primeraných obmedzení a povinností, ako aj prijatím písomných sľubov sťažovateľov. Krajský súd sa, naopak, stotožnil so sťažnostnými námietkami prokurátora, ktorý podľa názoru krajského súdu správne argumentoval, že procesný postup spojený s nahradením väzby alternatívnymi inštitútmi prichádza do úvahy vtedy, keď vzhľadom na okolnosti prípadu a osoby obžalovaných, pričom táto podmienka musí byť splnená kumulatívne, nie je zjavné riziko zmarenia dosiahnutia účelu trestného konania vedeného práve prostredníctvom obmedzenia osobnej slobody obžalovaných vo väzbe. Podľa názoru krajského súdu však o takýto prípad v posudzovanej veci nejde, keďže minimálne osoby sťažovateľov nedávajú dostatočnú záruku na to, aby mohol byť účel ich väzby dosiahnutý alternatívnymi prostriedkami. Krajský súd v tejto súvislosti dospel k záveru, že obava z možného pokračovania v trestnej činnosti sťažovateľmi aj v tomto štádiu trestného stíhania je natolko intenzívna, že s prihliadnutím na objektívne možnosti realizácie dohľadu zo strany probačného a mediačného úradníka a predpokladaný efekt takéhoto dohľadu sa táto forma nahradenia väzby nejaví ako nedostatočná a neadekvátne, a to aj pri nariadenej kontrole elektronickými prostriedkami, keďže takáto kontrola totiž nie je spôsobilá zabrániť sťažovateľom v pokračovaní v trestnej činnosti. Nadväzujúc na uvedené, krajský súd poukázal na to, že aj napriek deklarovanému úmyslu sťažovateľov, že v prípade prepustenia z väzby na slobodu budú dodržiavať zákon, viesť riadny život a nedopustia sa žiadnej trestnej činnosti a budú dodržiavať všetko, čo im súd prikáže, sú tieto ich tvrdenia stále len v hypotetickej rovine a po ich prípadnom prepustení z väzby je i naďalej riziko pokračovania v páchaní trestnej činnosti vysoké, keďže sťažovateľ 2 bol už v minulosti opakovane právoplatne odsúdený, pričom už bol aj vo výkone trestu odňatia slobody

za zločin útoku na verejného činiteľa podľa § 323 ods. 2 Trestného zákona, a taktiež aj sťažovateľ 1 už bol v minulosti právoplatne odsúdený a opakovane priestupkovo prejednávaný. Podľa názoru krajského súdu v predmetnej veci nemožno dôvodne predpokladať, že účel väzby možno dosiahnuť sľubom sťažovateľov, resp. dohľadom probačného a mediačného úradníka nad sťažovateľmi alebo aj kombináciou oboch týchto inštitútov, a to ani za uloženia primeraných povinností a obmedzení či monitorovania ich osôb, keďže ide o trestnú činnosť, ktorú je možné páchať aj využitím technických prostriedkov či prostredníctvom tretích osôb, pričom monitorovanie pohybu sťažovateľov neposkytuje informácie o ich aktuálnej činnosti.

18. Pretože krajský súd sa v časti týkajúcej sa existencie dôvodného podozrenia, ako aj v časti týkajúcej sa existencie dôvodu väzby stotožnil s prvostupňovým väzobným uznesením okresného súdu, ústavný súd sa aj s týmto uznesením okresného súdu náležite oboznámil, pričom po ústavnom prieskume napadnutého uznesenia krajského súdu (v spojení s príslušnými časťami odôvodnenia prvostupňového uznesenia okresného súdu) dospel k záveru, že námietky sťažovateľov neboli v súhrne spôsobilé spochybniť ústavnú udržateľnosť napadnutého uznesenia krajského súdu.

A. K existencii dôvodného podozrenia:

19. Vo vzťahu k námietke sťažovateľov týkajúcej sa (ne)existencie dôvodného podozrenia zo spáchania skutku, pre ktorý bola na nich podaná obžaloba, ústavný súd na úvod pripomína, že pri rozhodovaní o väzbe súdy nerozhodujú o vine, resp. nevine obvineného, ale posudzujú „len“ to, či v danom štádiu trestného konania zistené skutočnosti dostatočne odôvodňujú podozrenie, že konkrétna osoba je páchatelom skutku, ktorý vykazuje znaky trestného činu. Existencia dôvodného podozrenia predpokladá danosť skutočností a informácií, ktorými možno nezávislého a objektívneho pozorovateľa presvedčiť o tom, že dotyčná osoba sa mohla dopustiť trestného činu. Skutočnosti zakladajúce podozrenie však nemusia byť na úrovni dôkazov potrebných na odôvodnenie odsúdenia alebo na podanie obžaloby (Krejčíř proti Českej republike z 26. 3. 2009, č. 39298/04 a 8723/05; Labita proti Taliansku zo 6. 4. 2000, č. 26772/95; Erdagöz proti Turecku z 22. 10. 1997).

20. Ústavný súd po ústavnom prieskume napadnutého uznesenia krajského súdu konštatuje, že krajský súd v napadnutom uznesení (v spojení s príslušnou časťou odôvodnenia prvostupňového uznesenia okresného súdu) riadne odôvodnil existenciu materiálnych dôvodov väzby, a to s prihliadnutím na okolnosť, že pri rozhodovaní o väzbe súdy neposudzujú vinu obvineného (sťažovateľa), ale (okrem iného) zisťujú existenciu skutočností zakladajúcich dôvodné podozrenie, že obvinený (obžalovaný – sťažovateľ) spáchal trestný čin, pre ktorý je stíhaný, pričom hĺbkové hodnotenie dôkazov je vyhradené rozhodovaniu vo veci samej a nasleduje zásadne po ukončení dokazovania (pozri napr. II. ÚS 259/2019, II. ÚS 112/2020). V štádiu trestného konania po podaní obžaloby (ako to je aj v prípade sťažovateľov) je pritom miera tohto podozrenia z podstaty veci vyššia, než je to v štádiu prípravného konania, pričom z ústavnej sťažnosti nevyplývajú také skutočnosti, ktoré by toto podozrenie v jeho prípade v relevantnej miere rozptyľovali. Ústavný súd posúdil predmetnú časť odôvodnenia napadnutého uznesenia ako odôvodnenie v medziach limitov ústavnej udržateľnosti pre toto štádium trestného konania, a preto dospel k záveru o zjavnej neopodstatnenosti tejto časti ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

B. K dôvodu väzby:

21. K dôvodu väzby u sťažovateľov ústavný súd po ústavnom prieskume napadnutého uznesenia krajského súdu (v spojení s prvostupňovým uznesením okresného súdu) konštatuje, že z jeho odôvodnenia (v spojení s príslušnou časťou odôvodnenia prvostupňového uznesenia okresného súdu) vo vzťahu k dôvodom väzby nevyplýva nič, čo by signalizovalo arbitrárny alebo zjavne neopodstatnený výklad relevantnej zákonnej úpravy vo veci krajským súdom s dôsledkom porušenia základného práva na osobnú slobodu. Ústavný súd konštatuje, že krajský súd (v spojení s príslušnou časťou odôvodnenia prvostupňového uznesenia okresného súdu) uviedol, ktoré konkrétne skutočnosti podľa jeho názoru odôvodňujú dôvody väzby u sťažovateľov. Podľa názoru ústavného súdu námietky predostreté v ústavnej sťažnosti nespochybňujú záver krajského súdu o pretrvávajúcom dôvode väzby u sťažovateľov. Krajský súd konal v medziach svojej právomoci, keď príslušné ustanovenia Trestného poriadku podstatne pre posúdenie veci interpretoval a aplikoval a jeho úvahy vychádzajú z konkrétnych faktov podporených vykonaným dokazovaním, sú logické, a preto aj celkom legitímne a právne akceptovateľné. Ústavný súd preto dospel k záveru o zjavnej neopodstatnenosti aj tejto časti ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

C. K nenahradeniu väzby:

22. Pokiaľ ide o námietku sťažovateľov, že záver krajského súdu o nemožnosti nahradenia ich väzby nie je dostatočne odôvodnený, ústavný súd konštatuje, že krajský súd sa možnosťou zákonných náhrad väzby sťažovateľov ústavne akceptovateľne zaoberal, pričom skutočnosti, ktoré krajský súd prezentoval ako dôvody vylučujúce možnosť nahradenia väzby sťažovateľov miernejším opatrením, sa ústavnému súdu nejavia ako vágne a nepresvedčivé, práve naopak, hodnotí ich ako dostatočne konkrétne a zároveň výpovedné. Ústavný súd preto dospel k záveru o zjavnej neopodstatnenosti aj tejto časti ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

II.2. K namietanému porušeniu práva podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru:

23. Článok 5 ods. 1 dohovoru vyžaduje, aby pozbavenie osobnej slobody bolo zákonné a v súlade s konaním ustanoveným zákonom, pričom dohovor tu priamo odkazuje na vnútroštátne právo a upravuje povinnosť dodržiavať hmotné aj procesné právne normy a taktiež povinnosť, aby každé pozbavenie osobnej slobody zároveň bolo v súlade s účelom čl. 5 dohovoru, ktorým je ochrana jednotlivca pred svojvôľou.

24. Ústavný súd v súvislosti s námietkou sťažovateľov o porušení ich práva zaručeného čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru konštatuje, že ústavnou sťažnosťou bolo napadnuté uznesenie krajského súdu o ďalšom trvaní väzby sťažovateľov (rozhodovalo sa o žiadosti sťažovateľov o ich prepustenie z väzby na slobodu). Článok 5 ods. 1 písm. c) dohovoru sa však *ratione materiae* vzťahuje na rozhodovanie o vzatí do väzby (o uvalení väzby). Námietka sťažovateľov o porušení práva zaručeného v čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru je preto neopodstatnená už na prvý pohľad (obdobne napr. I. ÚS 352/06, III. ÚS 34/07, III. ÚS 67/08, II. ÚS 105/2019).

25. Ústavný súd preto konštatuje nedostatok príčinnej súvislosti medzi napadnutým uznesením a označeným článkom dohovoru z dôvodu jeho neaplikovateľnosti v predmetnej veci. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

26. Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť ako celok odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľov uplatnenými v ich ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. septembra 2024

Peter Molnár
predseda senátu